

IZHAJA VSAK DAN

zadnji ob zasedilih in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 8. zjutraj. Praznične števe se prodajajo po 3 nyč. (6 stot.) v mnogih bolšakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Šentani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe, po 5 nyč. (10 stot.)

VELASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 metra. **QESE:** Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. m. skupinice, zahvale, poslance, oglasi denarnih zavodov po 30 st. m. Za oglase v tekstu lista do 5 vrsi 20 K. vsaka nadaljnja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 10 stot. Oglase sprejemata Inseratni oddelki uprave "Edinosti". — Platite se izkuščno le upravi "Edinosti". Platljivo in težljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva "Edinost" za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, poi leta 12 K, 3 meseca 6 K; na načrtovanje brez dopoljene naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljnike izdajanje "EDINOSTI" stane: za celo leto Kres 5-20, za pol leta Kres 2-10. Vsi depis načrni so pošiljajo na uredništvo lista. Nepriskrivljena pisma so se sprajmajo in rekapitulirajo se za vradoš. Naročnino oglašo in reklamacije pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Naredni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik **STEFAN GODINA**. Lastnik: Mirenskih listov "Edinost". - Naslovna Tiskarna "Edinost", vpisana zadnjega z omejenim poročtvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti štev. 20.

Poštno-kratilnični račun štev. 841-652. TELEFON IL 11-57.

Tišina na Balkanu. Nove operacije srbskih čet. Avstrijsko ljudstvo govori.

Srbi zavzeli Ohrido.

BELGRAD 24. (Izv.) Snoči pozno je dospela uradna vest, da srbske čete močarske divizije zavzele Ohrido, ne da bi bile naletele na kak odpor.

Ohrida je albansko mesto, šteje 12 tisoč prebivalcev in leži ob enakoimenem jezeru ob cesti iz Bitolja v Elbasan.

Pomenljivo gibanje srbskih čet.

BELGRAD 24. (Izv.) Velik del srbske armade, zlasti one pri Bitolju in Prižnenu, so odpoklicali v Belgrad, da razmestijo čete na postojankah, kjer jih je sedaj nujno treba. Sploh je Srbija prepričana, da se Turki ne bodo več resno zoperstavljali, radi tega bo začela odgovarjati vse čete.

Grožnate turške izgube pri Bitolju.

BELGRAD 24. (Izv.) Uradna vest trdi, da so našli Srbi okoli Bitolja 17 tisoč turških mrtvev in 30.000 ranjencev. Srbi pa imajo samo okrog 2000 mrtvih, pač pa zelo mnogo ranjencih.

Edel v Skoplju in Prizrenu.

BELGRAD 24. (Izv.) Avstrijski konzul Edel je prispeval danes v Skoplje in že tudi odpotoval v Prizren.

Turki se Srbov boje.

BELGRAD 24. (Izv.) Pred hudo bitko pri Bitolju so merali turški poveljniki zopet zapriseči svoje čete, ker so bile nekatere izjavile, da gredo v boj proti vsemu sovražniku, samo proti Srbom ne. Po ponovni prisegi pa so se Turki še vendar borili cele štiri dni, dokler jih niso Srbi zopet porazili.

Pogreb Fetija paše.

SKOPLJE 24. (Izv.) Truplo pri Rešni padlega Fetija paše, ki je bil nekoč poslanik v Belgradu, so Srbi pokopali z vsemi vojaškimi častmi.

Boj pri Čataldži.

CARIGRAD 24. (Izv.) Artiljerija pri Čataldži nadaljuje s svojim silnim streljanjem.

Turki streljajo z "dumdum".

SOFIJA 24. (Izv.) Komandant 5. divizije javlja, da so imeli Bolgari včeraj slučajno ran z "dumdum"-krogljami.

Kolera pri Čataldži.

FRANKOBROD o. M. 24. (Izv.) "Frankfurter Zeitung" piše, da kolera pri Čataldži še vedno strašno divja. Ona baje zahteva dnevno po tisoč žrtev. Vlaki, ki prihajajo v Carigrad, vozijo vedno mnogo bolnikov in mrtvev, ki jih na potu doleti smrt. Zdravnikov in sanitetnega materiala primanjkuje.

PODLISTEK.

OSVIT.

Spisal Kaver Šandor Glajški. — Prevod A. E.

Ivan je toplo branil Draškovićeve misli in odločno nasprotoval madjarskim težnjam, pritoževal se je, kaj vse ne godi s slovenskim življem na Ogrskem in omenjal po vrsti vse pripovedke in govorice v nasilnem pomadjarjevanju. Ni pozabil omeniti pripovedke o škofu Patačiću, iznarodelem Hrvatu, ki je pastirsko palico zamenil s pandurskim krepeleem in v nekoliko letih s pomočjo tega gramatikalnega sredstva pomadjaril polovico svoje škofije.

To so izmišljotine! — ga je mirno prekinil Bjenički. Sicer pa, ko bi tudi bilo resnica — končno je tudi morebiti, kdo bi zaradi činov kakuge posameznika netil mržnjo med dvema narodoma, katera je usoda in boja previdnost napeljala k slogi in ljubzni. Pomadjarjevanje samo pa je historičen proces, ki ni odvisen niti od Patačića niti od vas.

Danes, ko se odpovod oglaša tromba svobode, ko je vsak narod pozvan, da se prebudi in začne delati za svoj napredok in

Mirovna pogajanja se bližajo.

PARIZ 24. (Izv.) Listi javljajo, da sta carigradska in sofijска vlada že imenovali udeležnike mirovnih pogajanj, ki se bodo vršila nekje blizu Čataldže in se prično jutri.

Grška v Egejskem morju.

RIM 24. (Izv.) Specijalni izvestitelj "Mementa" javlja listu iz Aten, da kani Grčija za Mitilino zavzeti še vse ostale otroke v Egejskem morju.

Oč skoz Dardane nemogoč.

LONDON 24. (Izv.) Tukajšnji listi javljajo iz Carigrada, da je prevoz skozi Dardane sedaj onemogočen.

Grki potopili turško torpedovko.

ATENE 24. (Izv.) Grška torpedovka št. 14. je v pristanu pri Ajvali napadla turško torpedovko ter jo potopila.

Bolgari in Grki gredo nad Dardane.

CARIGRAD 24. (Izv.) Čuje se, da misijo Bolgari in Turki napasti utrdbe v Dardanelah, vsled česar je Turčija odpolnila tja večje vojaške oddelke.

Lov na mladoturke.

CARIGRAD 24. (Izv.) Mladoturke še vedno zapirajo. Tudi dosedanjega valija so zaprli, dasi nikoli ni bil mladoturški pristaš.

Mladoturški begunci v Švici.

ŽENEVA 24. (Izv.) Tu se je zbralilo mnogo mladoturških beguncev, ki so se umaknili zasledovanju.

Turčija za albansko avtonomijo.

PARIZ 24. (Izv.) Od politične strani se javlja, da je Turčija pripravljena dati Albaniji avtonomijo.

Poškodbe križarice "Hamidiye".

CARIGRAD 24. (Izv.) Križarica "Hamidiye", ki se sedaj nahaja v admiraltetu pristanišču v Carigradu, ima pod vodno črto veliko luknjo. Zadnji del ladje je deloma potonil, jarbole so pa napol razbite.

Demonstracije in manifestacije.

Jugoslo-anska manifestacija v Dubrovniku.

DUBROVNIK 24. (Izv.) V tukajšnjem mestnem gledališču se je vršilo danes ljudsko zborovanje v proslavo Balkancev in njihovih zmag. Udeležili so se ga vsi sloji naroda brez razlike vere in stranke. Gledališče je bilo nabito polno in kar ni moglo noter, je ostalo v veži in v foyeri.

Predsedoval je notar marki Luccabona, potomec slovite dubrovniške rodbine, ki je bila članica slavnega "consulta".

stem ob enem za vsespolni napredek, — danes ni to več proces, kateremu se morsamo vdajati z malomarnostjo in fatalizmom izhodnjakov, — je odvrnil Ivan in začel braniti načelo, da ima vsak narod pravico čuvati in braniti svoj obstanek, to je svoj jezik.

— Vse je to lepo, samo bojim se da s tem dosežemo le to, da bo meščani Madjari in nami vedno povoda za medsebojni boj in mržnjo. A "duabus litigantibus tertius gaudet", — skupni naš sovražnik, lokavi Beč, bo uporabil naše spore v svoje namene. Vi ste še mladi in ne veste, kako nam je bilo težko dobiti nazaj češčavske kraje. Ko bi ne bilo Madjarov, ne vemo ali bi bili dosegli povrnitev. In tudi tamkaj so hoteli najprej s hravatskim jezikom pridobiti ljudi zase. Pazite, če ni tudi sedaj kakake zanke.

— Nehajte, spectabilis domine! za živoga Boga! Kaj je vendar tu šele treba Dunaju za tako pravčno stvar? Ne Dunaj, temveč novi čas nas budi in hoče, da se spomnimo dolžne ljubezni napram rodni besedi! In končno ko bi tudi prišlo z Dunajem! Pa kaj potem? Stvar je pred Bogom in ljudmi pravčna, — stvar je za naš narod odtod boljše solnce človeštva. Ivan se ni niti

Luccabona je pozdravil navzoče in se jim zahvalil na sijajnem obisku zborovanja, s čimer so dokazali, da so pozabili na politične razlike in spore. Zbrali so se, da pošljejo od zapada pozdrav onim na istoku.

Množica je pozdravila Luccabonove besede z "živo"-klici balkanskim zmagovalcem. Ko se je ploskanje in pritrjevanje poleglo, sta nastopila advokata dr. Matijević in dr. Nučić, ki sta oba slikali pomen jugoslovenskih zmag, pomen balkanske vojne in njen vpliv in vpliv na Srbe, Hrvate in Slovence v Avstriji.

Po zborovanju se je množica vsula pred palačo Prazart, ki je bila nekoč sedež dubrovniške konzulte. Na celu sprevo voda so korakale v svoji zgodovinski opravi potomke starih dubrovniških plemiških rodovin, njim pa so sledili mladenci s srbskimi in hrvatskimi praporji in godba. Sijajne manifestacije jugoslovenskega edinstva so se udeležili tudi seljaki iz Vrena, Kanala in Omlja v svojih slikovitih nošah.

Na to je mogočni sprevod — 8000 ljudi — krenil preko "Stradiona", pevajoč slovanske pesmi. Na obeh straneh sprevoda se je nabral špalir gledalcev, katerih se je vseh iotilo navdušenje, da so z manifestanti vred prepevali. Vsopovsod so trosile nežne roke z oken rože in cvetke. Višek navdušenja pa je bil trenutek, ko je sprevod prišel pred hrvatsko čitalnico, ki se nahaja nasproti stare artiljerijske vojašnice. Tu so dame začele z manifestacijami, ki so izražale jugoslovensko edinstvo, pozdravljale balkanske kralje in neodvisnost držav.

Demonstracije jugoslovenskih dijakov.

DUNAJ 24. (Izv.) Danes predpoldne se je vršilo v pravoslavni cerkvi v tretem okraju zahvalno bogoslužje za balkanske zmage. Ob eni popoldne se je božja služba končala in takrat je odšlo nekako 300 jugoslovenskih dijakov v malih četkah pred bolgarsko in srbsko poslananstvo, prepevajoč razne slovanske pesmi, pred vsem pa "Hej Slovani!" Od jugoslovenskih poslanstev so krenili k ruskemu poslananstvu, kjer so se ponovile ovaceje med petjem ruske himne. Tu pa je posegla vmes policija in sicer eden stražnik z golo zabljo, ki jo je pa takoj zopet vteknil v nožnico.

Dijašto je nato šlo na Ring in na Kärntnerico, ki je ob tem času (ob 1. popoldne) radi šetnje zelo obljudena. Skupina 80 dijakov se je prerila po Kärntnerico do Grabna. Tu jih je policija zopet sprejela in zahtevala, da se razidejo. Dijadi so se pa protivili ukazu in so klicali "Živila Srbija!", "Živel kralj Peter!", "Proč s Cuvajem!" itd. Straža se je lo-

Dunaj. Tudi Gaj pravi tako. Ali naj morda samega strahu pred Dunajem pustimo, da nas pohrustajo Madjari? — Ne, — tako ne smemo, a k temu vam pravim: — ko zasiguramo enkrat svojo narodnost, ko vzbudimo v vsakem posameznem Ilirju ljubezen do svojega jezika, potem se ne bojim več niti Dunaja niti Madjarov.

Ivan je izpregovoril to z zanosom in trdnim prepričanjem in je potem začel navajati vse one napade, ki so jih v pozunskem saboru vsipali na Hrvatsko. Čimdalje je govoril, tem bolj je zbrano držbo pridobil zase in za svoje nazore. Bjenički mu ni več odgovarjal, temveč je samo dobrohotno in kakor sileč se k prizrežljivosti kimal z glavo in je katerikrat zamahnil z roko. Martić je edini še nekoliko nasprotnal, toda ne da bi branil stališče zvestega naslanjanja na Madjare, temveč ker ni mogoč verjeti, da bi se z gojivijo domačega jezika takoj otvorila vrata v boljšo bodočnost. Po njegovih mislih se je vil kozmopolitizem, toda tako, da se je na koncu sam sebe vpraševal v svojem dvomu, ali pa posije tudi ravnino in kakor ozrl na njegove pripombe. Takih nazorov ni

tila dela z veliko energijo in je prijela 15 dijakov.

Dunajsko občinstvo se je spopada udeležilo in je zavzel stališče proti Jugoslovani. Med občinstvom je bilo tudi več še ferjev in kočijačev, ki so divje mlatili po dijakih. Priredili so tudi takoj proti-demonstracijo in dali duška svojim vročim avstrijskim srcem s klici "Živila Avstrija!", "Živil Habsburg!"

Jugoslovanske demonstrante bodo izročili sodišču.

Demonstracija nemških dijakov.

DUNAJ 24. (Izv.) V noči od sobote na nedeljo je prišlo do demonstracij nemškonacionalnih in katoliško-nemških dijakov. Nekako 150 se jih je odpravilo o polnoči od Schottenringa k spomeniku "deutschmeistrov", kjer so klicali: "Vojno h čemo", zasramovali Srbijo in klicali Rusiju "Abzug". Dajiravno so zelo kalili nočni mir in je bila policija na licu mesta, vendar ni posegla vmes.

Socijalistička manifestacija v Budimpešti.

BUDIMPESTA 24. (Izv.) Danes so manifestirali socialisti za mir in proti vojni. Tozadnji shod je vladni zastopnik razpuštil, ker se je klical "Živila republika". Sprevoda se je nato udeležilo kakih 10.000 duš; med delavci mnogo radikalnega dijašta. Oglasilo se je več govornikov. Prišlo je do spopada med policijo in demonstranti, ki so s streli in kamnenjem hudo ranili 12 stražnikov. Med civilisti je 14 ranjencev. Aretiranih je bilo 86 oseb.

Tudi demonstracija!

BUDIMPESTA 24. (Izv.) Današnji uradni list kraljevega ogrskega ministra za notranje zadeve opozarja na neko naredbo iz leta 1909., ki prepoveduje obdelovanje raznih novic in člankov, ki bi vznemirjali ljudstvo, ga informirali o gibanju čet, o mobilizaciji, o trdnjavah, o municiji in o preskrbljenih živilih.

Prestolonaslednik na Dunaju.

DUNAJ 24. (Izv.) Prestolonaslednik Fran Ferdinand se je vrnil danes popoldne iz Berolina na Dunaj. Cesar

Hrvata - ireditista si ne morejo predstavljati.

BUDIMPEŠTA 24. (Izv.) Zastopnik lista "Az Est" je izjavil grof Khuen Hédervary, da je od jugoslovenskega navdušenja do solidarnosti in do trilateralne siledaleka pot. Vsaka jugoslovenska težnja se baje razbije ob specifično hrvatskem četu pripadanja k monarhiji in dinastiji. Khuen je rekel, da si ireditistovskega Hrvata sploh ne more spredstavljati. Kar se ptiče konca komisariata, je rekel bivši ministriki predsednik, je želeti, da bi bil tega prehodnega stadija kmalu konec.

Sazonov v dumi.

BEROLIN 24. (Izv.) "Vossische Zeitung"javlja iz Petrograda, da je car pooblastil ministra Sazonova, da v dumi referira o ruskih denarnih zadevah.

Eksplozija na dalmatinskom parniku.

TAGANROG 24. (Kor.) Na parniku "Maria Immaculata", ki je last neke dužavnike držbe, je eksplodiral kotel, vsled česar je bilo ranjenih 17 oseb, med njimi 6 težko.

Se enkrat Maczoch.

PIOTERKOV 24. (Petr. tel. agent.) Tukajšnji sodni dvor je sodbo v Maczochovi zadevi izpremenil in sicer je sedaj odsodil Maczocha radi premišljenega umora, Starczewskoga in Helno Maczochovo pa radi sokrvide. Maczoch je dobil 15, Starczewski 8 in Maczochova 6 let ječe. Olesynskega so odsodili radi tativne cerkvi v triletno ječo, dočim so Cyganowskega oprostili.

Nesreča v Ilvarni

DORTMUND 24. (Izv.) V Hoeschu blizu Dortmundu, kjer je bilo početkom tega leta našlo smrt v žareči železni raztopini 12 delavcev, se je sedaj zgodila nova nesreča. Včeraj je namreč začela, ko je bilo dvigalo sredi dela, polzeti iz njega žareča raztopina, ki je zatolila 5 delavcev ter enega pri priči usmrtila, dočim so štiri strašno osmoyene in ožgane odpravili v bolnišnico.

Nesreča v premogovniku.

PARIZ 24. (Izv.) V premogokopih pri Saint Martinu so v globočini 260 m eksplodirali plini, ki so usmrtili 21 premogarjev. Kaj je z drugimi, še ne vedo, ker je za delan pot do njih.

Poznejša poročila pravijo, da so rešili 14 ruderjev, treh pa da niso mogli najti; mrtvih je 21.

Panika v kinematografu.

BILBAO 24. (Kor.) - Med predstavo v nekem kinematografu je vsled klicu "ogenje" nastala panika. V metežu je bilo pohojenih in zmečkanih 20 otrok, žensk in starcev.

Dolžnost Jugoslovanov.

Junaška borba balkanskih narodov stopa v ozadje vsled rastočih težkoč med našo in srbsko vlado in nevarnosti vojne med obema državama. Naravno je naše navdušenje na zmagah naših balkanskih bratov; nič veleizdajskoga ni v tem, ako sledimo nervozno vojnim dogodkom in ako dajemo tupatam tudi duška temu, česar je polno naše srce. In naša vlada? V svoji brezmejni pravičnosti je našla za dobro, da take pojave zatira, da občinske zastope odstavlja, da hoče, naj bomo mi Jugoslovani sami sebi največji sovražniki, da odbijati moramo sami sebe.

Cudna, neumevna so pota avstrijske diplomacije.

Zakaj vsa ta gonja ravno proti srbski državi?

Ako je kdo pazno sledil vedenju naše vlade v zadnjih osmih letih, je moral priti do zaključka, da je bilo vse to premišljeno, zistematično; ni se delalo vse to brez namena.

Ko je izvedela Avstria pred leti o nameravani carinski zvezzi med Srbijo in Bolgarijo, je napovedala prvi carinsko vejno, od katere je pa imela le sama škodo. Z okupacijo Bosne in Hercegovine, z relativno večino Srbov, je še bolj razburila srbski narod; oni deželi je anektila v prvi vrsti radi tega, da ne bi prišle pod Srbijo.

Inscenirane veleizdajniške zarote so gotovo vsem še v živem spominu. Razjarjena vsled slovanskih zmag proti Turčiji, je začela sedaj naša diplomacija znova boj proti Srbom; narekuje jim po goje, ki jih morajo sprejeti, ako nočejo občutiti njenih bajonetov.

Naša diplomacija noče imeti močne, svobodne Srbije, ne morda radi resničnih avstrijskih, življenjskih interesov, temveč le radi nas Jugoslovanov! Boji se, da ne bi nas skomine prijele, ako bi videli svoje brate — srečne. Morda je naša nemška vlada uverjena, da se njenim jugoslovenskim državljanom izborno godi, in da bi jim do popolne sreče manjkalo morda edino še ptičjega mleka. Nimamo-li vsega v izobilju?

Svoboda? Kje so je narodi bolj dežni od nas, ki smemo pisati, govoriti vse, kar mislimo; grajati, kar se nam zdi grajevredno? Neveda, tupatam se nam malce maše usta, a puščajo nam sape do volj, toliko pač, da se ne zadušimo; to pa le radi tega, ker je samó ono dobro, kar se nam narekuje, in ker obstaja največja svoboda v tem, da se govori in piše takó, kakor velé nemški naduteži! Vlada nas pač nima za normalne, pametne; zato nam ne dovoljuje onega, kar je dovoljeno drugim. In v tem se naša visoka vlada gotovo ne moti; trudi se na vse možne načine, da bi nas pripravila k pravi pameti, in žrtvuje v to svoje najboljše zdravnike, kakor so: Hein, Rauch, Cuvaj itd. Jugosloveni smo torej nespametni! Nespametni, ker nočemo uvideti, da nas z dobrotnami prenasičujejo, nespametni, ker je najti v nas ljudi, ki v svoji blaznosti mislijo, da se nam ne godi ravno najbolje.

Na višku blaznosti se pa nahaja naš rod v kraljevini Srbiji, ker ne privošča Albaniji onih neprecenljivih dobrov, ki jih ima naša diplomacija v zalogi za Jugoslovane.

Pa je tisti dr Kramař tako drzen, da zahteva v delegacijah, naj bi Avstria zadostila prej potrebam lastnih, slovanskih narodov! Čušen mož, ta gospod! Mari misli g. dr. Kramař, da živimo v Švici? Jezikovno vpričanje je vendar v Avstriji že rešeno in sicer takó, da ni nikakega dvoma več, da je za nas edini zveličavni jezik blagodoneča nemščina.

Kolikoga vpliva je ta visoki jezik! V njem je moč; saj menda on edini dviga naše slovanske vojake skoro do višine popolnosti!!

Proč torej z narodnostnim vprašanjem! Oklenimo se nemške kulture, nemškega jezika; budi nam draga vse, kar le količaj diši po tem blaženem ljudstvu, predestiranem menda že od Previdnosti za gospodstvo! Udušimo v nas vsako neumno željo po svobodi in bodimo hvaležni našim nemškim gospodom, da skrbě takó materinsko za nas! V zahvalo jim, pustimo vse, kar bi spominjalo na naše slovansko pokolenje; vrzimo od sebe imena: Slovenci, Srbi, Hrvati, Jugoslovani, in imenujmo se samó Avstriji. Sežgimo vso literaturo, pisano v teh barbarskih, takó obsovařenih jezikih!

Začnimo s poukom nemščine že pri dojenčkih in nadaljujmo, ko dorastejo, z madjarščino in — albanščino!!

In ko se to izvrši, bo Avstria edina, močna, nepremagljiva; o narodnostnih bojih ne bo več nikake sledi; vse bo enega duhá, ene misli!

A nam, bivšim Jugoslovanom, se bo pelo: Heil Dir im Siegeskranz!

Do morja.

Iza aneksionske krize sem je postal vprašanje srbske poti do morja velektualno. Srbija, ki je uvidel, da je njen najbljži sosed, ki bi jej bila lahko najboljše tržišče za njene bogate načvne proizvode, zapira svoja vrata pred nosom, na drugi strani pa da jo druge velenindustrijalne države lahko zalagajo s prav enakimi in morda še boljšimi industrijskimi proizvodi, kakor pa ta njena soseda, si je že tedaj skušala na vsak način zagotoviti pot do morja, do pristanišča, ki naj bi bilo za njeni trgovini, za njen izvoz v prvi vrsti, a potem šele za njen uvoz takorekoč okno in vrata v širini svet. Srbija, od vseh strani odtrgana od morja, od katerega jo dele po sto in sto kilometrov široke pokrajine s skoraj neprestopnimi gorskimi grebeni, je takorekoč mrtva za zunanjji svet, za svetovni trg; treba je je izhodišč za njeni trgovini, izhodišča, odprtega na vse strani, vsakomur in za vse.

Tedaj se je v Srbiji takoj začelo mislit na zgradbo železniške proge, ki naj

POHISTVO

SOLIDNO : in : ELEGANTNO
PO ZMERNIH CENAH
RAFAELE ITALIA
TRST - VIA MALCANTON - TRST

Zdravljino pivo dvojnega kvasa **Vel zdravnik ga priporoča**
Odlakovano na **S. STEFAN** **Odlakovano na**
: 7 razstavah. **: 7 razstavah.**
Glavna zaloga v Trstu, via Valdirivo št. 32. — Telefon št. 2201.

UMETNI ZOBJE
Plombiranje zobov.

Izdiranje zobov brez

= vsake bolečine =

Dr. J. Čermák V. Tuscher

zobozdravnik konces. zobni tehnik

... TRST ...

ulica della Caserma št. 18, II. n.

Nova pekarna in sladčičarna v Trstu

A. JERIČ - Trst

ul. Commerciale 328 (Pendice di Scorsola)

Priporoča cenj. občinstvu svojo novo pekarno in sladčičarno. Dobi se večkrat na dan svež kruh in sladčice. Prepečeni in konfekta. — Likerji in raznovrstno vino v steklenicah.

Radi odhoda prodam
dobro **gostilno s stanovanjem**
idočo **na Reki.** — Nahajajo
se v bližini večje tvornice.

Naslov pove "Edinost" pod štev. 2568.

Prodajalnica ur in dragocenosti
G. Bucher

(ex drug Dragotina Vekjeta)

Trst (nasproti prejšnje prodaj. D. Vekjet) Corso št. 36.

Bogati izbor zlatanine, srebrnine, dragocenosti in žepnih ur. Kupuje in menjajo staro zlato in tudi srebro z novimi predmeti. — Sprejema naročbe in popravlja vsakovrstne zlatanine, zlatanine, kakor tudi žepne ure.

DELO SOLIDNO. CENE ZMERNE.

Krojačnica Vek. Terzo

Trst, ulica Fonderia št. 4, I. n.

Priporoča se e. občinstvu za vsakovrstna dela. Solidna postrežba po najnižjih cenah in najnovještem kroju. Bogata izbera najnovješih angleških vzorcev.

SVOJI K SVOJIM!

Zaloga dalmatinskega vina

lastni pridek iz JESENIC pri Omišu

Filip Ivanšević, Trst

ulica Valdirivo 17. Telefon 14-05.

— Prodaja na drobne in na debelo.

GOSTILNE: "All' Adria", ulica Nuova

št. 18 in gostilna "Buffe", Piazza

Giuseppina št. 7, v katerih toči

svoja vina prve vrste.

Moja stara

izkušnja je in ostane, da je za odpravo poletnih nehrubkov kakor tudi v svrhu dosegje in ohranitve nehrubke, mehke kože in bele polti najboljje svetovno znano mleko iz Ilrijevga mleka "Steckenpferd", znamke "Steckenpferd", Bergmann & Co., Delia (Tettschen) na Labi. Komad po 80 vin se dobiva v lekarnah, mirodinicah, parfumerijah in drugih trgovinah. Ravn tako se je obnesla Bergmannova jina krema "Manera" za ohranitev nečnih belih dresnih rok; v tubah po 70 vin se dobiva povsed.

Naznanjam slavnemu občinstvu, da sem odpril in s svežim blagom založil

trgovino jestvin

Trst - ulica Media št. 8 - Trst

Podružnica v Kolonji 295

Ker imam na prodaj sveže blago prve vrste in prodajam po najnižjih cenah se nadajem, da me bodo spoštovane gospodinje podpirale. Postražba točna in na dom.

Z vašem spoštovanjem udani

PETER BRANDELJ.

Otvoritev
nove trgovine s steklenino in porcelanom
ter raznih galante ijskih predmetov in šip.

A. PALME & C.o, del. dr. z o. j. TRST

Telefon št. 302. ulica Campanile št. 21. Telefon št. 302.

Steklar vedno pripravljen za dela na domu.

Velikanska zaloga pohištva in tapecarij
Paolo Gastwirth

TRST, ul. Stadion št. 6 - Telefon 22-85 (hlša gledališča Fenice)

Najbolj ugoden vir za nakupovanje bodisi glede cen, kakor tudi kakovosti. Kolosalni izber.

R. Gasperini, Trst

Telefon št. 1974. Špediter Via Economico št. 10.

Prevozno podjetje

Sprejema razčinjanje vsakegakoli blaga iz mitnic, dostavlja na dom.

POŠILJATVE, POTEZA KOVČEGOV. NAJUGODNEJŠE CENE.

Zastopatvo tvrdke "Cement"

Tovarna cementa "Portland" v Spljetu.

PRODAJA NA DROBNO.

bi spajala kraljevino Srbijo z Jadranskim morjem. Šlo je za železnicu, ki naj bi se nikjer ne dotikala avstrijskega ozemlja, ki naj bi vezala Srbijo z vso iztočno Evropo, širno Rusijo preko Donave in Rumunsko, na drugi strani pa z Jadranskim morjem, kamor naj bi dospela ali v črniogorskem Baru ali pa turškem Sv. Ivanu v Medui. Pot po železnici do Soluna preko turškega ozemlja pa je bila Srbiji itak že prosta.

Toda vse kaj drugega je, ako ima država prosto pot do morja po svojem lastnem ozemlju, kakor pa tedaj, če mora tjakaj preko tuje posesti; vse kaj drugega je, ako ji končiše železnice njena last, ali pa last tuje države, pa naj vlada med obema državama še tako prijateljstvo, kaj pa še-le, če pride potem do gotovih sporov!

Srbiji je bilo pač na tem, da pride do svojega lastnega pristanišča, in prišla je tudi sedaj do njega; srbske čete se skupaj s črniogorskimi bjejo danes ob obali Jadranskega morja, Srbom je odprta, prosta pot do morja, ker so si jo odprli sami.

Po mislih onih ljudi, ki misljijo sicer pametno, dasiravno morda ne diplomatsko, je pač umljivo samo po sebi, da bo na Balkanu risal novi zemljevid tisti, ki je izdelal načrt zmagovitom mečem v roki, ne pa tisti, ki je stal za vogalom, ko se je oni bjevali, in le primerjal, keda bi zabrusil kamen zmagovalcu v hrbot. Zato pa se nam zdi popolnoma neumljivo, kaj neki je treba toliko teh prepirov in pretekanj, ali sme Srbija do morja, ali ne sme, ali sme Srbija dobiti svoje pristanišče ob Jadranskem morju, ali ga ne sme dobiti; stvar je vendar rešena že sama po sebi: *Albansko Primorje je v črniogorskih, oziroma srbskih rokah, in kar je v rokah zmagovalcev, ostane pač nihoyo, in stvar je končana!*

Mi smo gotovo prvi, katerim je na tem, da i vladalo med državama, ki sta tako ozko vezani druga na drugo, kakor sta to Avstrija in Srbija, najboljše sporazumljene; zato pa nam je tudi žal, da je bilo v Avstriji vedno ljudi na vodilnih mestih, ki so z neko posebno spremnostjo znali izpreobračati dobro v zbo, a nikdar pa ne narobe, in ki so si menda nadeli nalogu, da Avstrijo, ki je itak že izgubila vse simpatije na Balkanu, še bolj osovražijo tam dol, kakor je bila osovražena dosedaj. In ti ljudje edini so krivi, če prihaja do gotovih disharmonij, ki bi mogle dovesti do resnih sporov, ko bi ne bilo vendar le še ljudi, ki so pametnejši od avstrijskih diplomatov in vojnih hujškačev.

Domače vesti.

Pa menda vendar ne? Od začetive strani smo izvedeli, da je vojaška oblast vojnikom 97. pešpolka baje prepovedala čitanje — slovenskih časopisov v času vojne, ker so vojaki ne smeli uganjati politike. Ocenom pa so baje rekli vojaštvu, da lahko čita nemške ali pa italijanske časopise, če hoče ravno čitati.

Ne vemo, kaj naj bi pripomnili k temu čudnemu „ukazu“. All so menda res slovenski časopisi tako strupeni, da bi spravili v nevarnost tiste ljudi, ki so prej čitali slovenske časopise, preden so jih vtaknili v vojaško suknjo, in jih bodo tudi čitali, ko po dveh letih zopet slečejo to suknjo? Po kavarnah vidimo danzadnem vojake, častnike s časopisi v rokah, in za te časopisi menda niso strup, kakor še prav posebej niso za tiste, ki že leta in leta sem hujšajo po njih na vojno, pa naj bi že bilo na katero stran kolik, samo da bi tekla kri. A, seveda: nemški in italijanski časopisi niso prepovedani! Ti ne, pač pa naši, ker so slovenski, jugoslovanski, in kar je takšega, je bilo že od nekdaj za gotove kroge v A. strili kakor kopira pod nos.

Mi smo pa pač menjenja, da vojak kot tak ne prestane biti državljan in mu z vojaško službo ne prenehajo njegove državljanske pravice! In dokler nam naše državne oblasti ne prepovedajo izdajanja časopisa, dokler nam državništvo in cenzura oblast ne ustavita lista, ga svobodno lahko čita vsak, pa če tudi nosi na sebi vojaško suknjo, ki je — mimogrede povedano — plačana tudi z našim slovenskim denarjem!

Črn gorl. Gospod dr. Just Pertot, ki je pohitel po izbruhi Balkanske vojne na pomoc bratom črniogorskemu in se je sedaj vrnil, bo predaval jutri, v torek, v zvezcer v rojanskem konsumnem

društву „o vtičih iz Črnogore“. Z ozirom na aktualnost predmeta bo predavanje očitka gotovo zelo zanimalo; zato se je na tečaji najobilnejše udeležbe. Vsled obširnosti predmeta pa se prosi, da se občinstvo zbere že točno ob 8 k predavanju.

Komorni večer ki ga je priredila v soboto zvečer v dvorani „Slovenske Čitalnice“ gospa Mira Costaperaria-Devova sodelovanjem koncertnega pianista g. Trosta, profesorja „Glasbene Matice“ v Ljubljani, je ispel v glasbenem ožru res Izborca. Gospa pevka s svojim svežim, oblim, tako srebrno čistim, tu kakor jeklo zvečenim, tam pa kakor nežen ptičji spev žrgolečim glasom, je zapela ob spremljevanju glasovirja — vse priznanje g. Waschbüttetu — vsega skupaj 16 točk v treh skupinah. Slovenska je bila samo ena, in to Devova „Ptička“, tubka pesmica, ki je gotovo ugasala vsemur. Poleg Hatzevega „Pastourella“ in Flichove „Začaran“ so bile štiri umetne srbske, ena narodna črniogorska, dve bolgarski in tri srbske. Kateri bi dali prednost, je težko reči, ker ima skoraj vsaka zase nečaj posebnega, vendar pa bi se skoraj odločili za Bajčevi „Gde si dušo, где si ran“ in „Što me ne ljubiš dušo“, ki divno združuje v sebi znake umetne in narodne jesmi. Od strogo naravnih pa bi se izrekli za bolgarsko „Granni bože“ in srbsko „Sunce Jarko“.

Oblino odobravanje je bilo le že pre majhna zahvala na izrednem užiku, ki ga je podala ga. pevka posluša cem. Predsednik Čitalnice g. dr. Staré jej je izročil krasen šopek cvetlic.

O glasovirskih točkah g. Trosta gre le ena beseda: mož je virtuooz, kateremu se dpirajo vrata v svet na stežaj. Izročen mu je bil zelen lovorjev venec. Na splošno željo je moral dodati eno točko, kakor je tudi moral gospa pevka ponoviti eno točko, tisto ljubko „Kako to...“ Da bi le še večkrat imel priliko poslušati tako petje, tako igro.

Poset zaradi močne burje ni bil ravno najobilnejši, vendar pa povoljen in tak bo gotovo tudi gmotni uspeh prireditve — prispevki „Jugoslovanskemu rdečemu križu“.

Ruski kružok. Tečaj za ruščino se vrši nocoj, v pondeljek ob 7 in pol na Acquedotto 20. III. Novi člani se spajajo še edno. Češki in slovenski tečaj se za sedaj še ne moreta otvoriti, ker se je priglasilo premalo učencev. Vendar pa se oživotvorta lahko takoj, če se priglasita k vsakemu tečaju še vsaj 2 člana. Vpisovalna pola je pri vratarici „Nar. doma“.

Pevski zbor „Glasbene Matice“ v Trstu. Danes zvečer s kupočno povečavo in mešani zbor. Prosim vse p. n. pevke in jeve, da se te skupne vaje udeležite v obilnem številu.

Nadajevani tečaj za hrvatski jezik ima svojo prvo uro danes zvečer od 7 in četrto 8 in pol. Sprejemajo se novi učenci. Pouk se vrši v slovenski šoli v ul. Acquedotto 20. III.

Odborova seja „Matice Slovenske“ dne 18. novembra 1912. Gradivo za veliki češki slovar je abecedno urejeno tudi že v okviru poedinčnih črk. Tisk zemljevida slovenskega ozemlja napreduje; vsi deli so bili v prvi korekturi, nekateri tudi že v trigu in tretji. Kojige za leto 1912. se dostiskujejo. Sprejela se je drama A. Funtka „Tekma“.

Na podlagi predsedniškega poročila je razpravljalo o literarni zapisučini dr. K. Štreklja; za Matico je najvažnejše gradivo „Narodnih pesmi“, „Pravljic in pregovor“. Za novega urednika „Narodnim esim“ je imenovan g. dr. Josip Glonar, uradnik vsečiljske knjižnice v Gradcu. Štrekljevo „Zgodovinsko slovenico slovenskega jezika“, ki je v nekaterih poglavilih (za kakih 25 tiskanih pol) povsem za tisk izdelana, ki ji pa nekatera druga poglavja čisto manjkajo, izda laže in uspešne „Jugoslovanska Akademija“ v Zagrebu.

Glede nabave Strekljeve slovenske knjižnice za Ljubljano je predsedništvo Matice stopilo v zvezo z vodstvom tukajšnje Ljubljanske knjižnice in muzeja „Rudolf na“; Matica bo rada sopodpisala tozadovno prložno, ki bi šla na visoko vlad. V okviru Matice Hrvatske se izdeluje načrt za veliko ilustrirano delo o Istri, ki bi se mu pozneje pridružila slična dela o Banovini, Sloveniji, Dalmaciji in Bosni. „Matice Slovenske“ je načrt izročila v presojo slovenskim strokovnjakom. Knjiga bi morda mogla iziti k kupnji edicija obeh Matic. — Za leto 1912. manjka z ozirom na proračun še 3000 krov udnine. — Članov je plačalo dozdaj 2463.

Slovensko gledališče.

V nedeljo popoldne so ob zelo dobrimi udeležbi ponovili „Jesenke manevre“.

Gotovo tu nimamo nikakega namena pisati kakve kritike o tolkointolikokratni ponovitvi, vendar pa naj pripomnimo, da

Odprt se je v ulici San Lazzaro št. 8

nov centralni BUFFET

Vsek dan razna gorka in mrzla jedila za zajutrek.

Dunajske in kranjske klobase, praške gnjati itd. — Toči se pivo belo in črno najfinje vrste. — Raznovrstna vina: istrsko, furlansko, kraški teran, belo vipavsko in brisko.

Ob nedeljah in praznikih bo odprt Buffet do polnoči.

NOVO! Najboljše 1912. NOVO!

N. d. p. štev. 526081. Novoletna šaljiva dopisnica

kakor je še ni bilo. Vsaka dopisnica najboljša, nedosegljiva, humoristična, sezacionalna. Vsaka, tudi najmanjša pošiljka je dobro sortirana in vsaka dopisnica v zavitu.

Mi imamo edini razprodajo.

Iščemo se zastopniki povezad.

Habighorst & Co., Bochum i. W.

Poštni predel 149.

Povzetje 40 vinarjev več. — Sprejema se za plačilo znamke vseh dežel sveta.

Po najvišjem pooblaščenju ces. in kr. apostolskega Veličanstva

XXIX. c. kr. državna loterija

v skupne vojaške dobrodelne namene.

TA DEHARNA LOTERIJA, edina v Avstriji zakonito dovoljena, vsebuje 21.148 dobitkov

v gotovini v skupni svoti 625.000 kron.

Glavni dobitek: 200.000 K.

Žrebanje se bo vršilo javno 19. decembra 1912. Srečka stane 4 krone.

Srečke se dobijo pri oddelku za državne loterije na Dunaju III. Vorderer Zollamtstrasse 7, v loterijskih kollektrah, tobakarnah, pri davčnih, poštnih, brojovnih in železniških uradih, v menjalnicah itd. Igralni načrti za kupovalce srečk brezplačno. Srečke se pošiljajo poštne prosti.

Od c. kr. loterijske direkcije (Oddelek za drž. loterije)

Ugodna prilika za nakup!

POZOR KUPCI!

Začenši dne 21. novembra t. l. ob 9 uri zjutraj se začne dražbeno postopanje posestva Elija Predoviča, veleposestnika in veletrgovca z živino, gostilničarja itd. v Ljubljani ki obstoji predvsem z renomiranim in dolgoletnim trgovskim hišo, nahajajočo se v neposredni bližini mestne knjavnice ljubljanske; v posloju se nahajajo veliki hlevi za živino in skladišča za meso ter renomirana dolgo let obstoječa gostilna.

Razum tega se prodaja na dražbi tudi takozvana Židanova hiša v Ljubljani, v kateri je nameščeno že dolgo vrsto let c. kr.

poveljništvo dopolnilnega okraja v Ljubljani; poslopu je zelo obsežno in se nahaja v njem tudi zelo renomirana, že dolgo vrsto let obstoječa gostilna pri Židanu.

Končno se prodajo posamezne parcele, ki so deloma namenjene tudi za stavbišče in so raztresene po celo ljubljanski okolici.

Proda se tudi celo selišče, takozvano Predovičeve selo, ki obстоježi iz 16 večjih in manjših hiš, katerih večina je posebno prikladna za delavske družine in so sploh namenjene delavskim stanovanjem.

Kdor naših čitateljev bi se zanimal za to prodajo, naj se oglaši v našem inseratnem oddelku, kjer mu je na razpolago dražbeni sodišči v Ljubljani, soba št. 16.

Vknjiženi kreditni zavodi so izjavili, da

puste primeren del svojih tirjatev na kupljenih delih posestev še dalje vknjižen.

Dražbeni pogoji so na razpolago pri inseratnem oddelku tega lista in pri okrajnem sodišču v Ljubljani, soba št. 16.

Zaloga vsakega zavoda je 1.321.156.66, najmanjši ponudek znaša 1.253.610—. Prodajala se bode vsaka stavba, oziroma parcela zase in se daje s tem prilika interesentom za majhno svoto nakupiti lepo domovanje.

Dražbeni pogoji so na razpolago pri inseratnem oddelku tega lista in pri okrajnem sodišču v Ljubljani, soba št. 16.

Vknjiženi kreditni zavodi so izjavili, da

puste primeren del svojih tirjatev na kupljenih delih posestev še dalje vknjižen.

Dražbeni pogoji so na razpolago pri inseratnem oddelku tega lista in pri okrajnem sodišču v Ljubljani, soba št. 16.

Zaloga vsakega zavoda je 1.321.156.66, najmanjši ponudek znaša 1.253.610—. Prodajala se bode vsaka stavba, oziroma parcela zase in se daje s tem prilika interesentom za majhno svoto nakupiti lepo domovanje.

Dražbeni pogoji so na razpolago pri inseratnem oddelku tega lista in pri okrajnem sodišču v Ljubljani, soba št. 16.

Zaloga vsakega zavoda je 1.321.156.66, najmanjši ponudek znaša 1.253.610—. Prodajala se bode vsaka stavba, oziroma parcela zase in se daje s tem prilika interesentom za majhno svoto nakupiti lepo domovanje.

Dražbeni pogoji so na razpolago pri inseratnem oddelku tega lista in pri okrajnem sodišču v Ljubljani, soba št. 16.

Zaloga vsakega zavoda je 1.321.156.66, najmanjši ponudek znaša 1.253.610—. Prodajala se bode vsaka stavba, oziroma parcela zase in se daje s tem prilika interesentom za majhno svoto nakupiti lepo domovanje.

Dražbeni pogoji so na razpolago pri inseratnem oddelku tega lista in pri okrajnem sodišču v Ljubljani, soba št. 16.

Zaloga vsakega zavoda je 1.321.156.66, najmanjši ponudek znaša 1.253.610—. Prodajala se bode vsaka stavba, oziroma parcela zase in se daje s tem prilika interesentom za majhno svoto nakupiti lepo domovanje.

Dražbeni pogoji so na razpolago pri inseratnem oddelku t

